

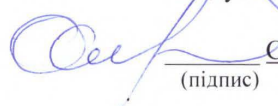

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Чернігівська політехніка»
*Навчально-науковий інститут інженерії, виробництва та
будівництва*
Кафедра архітектури та дизайну

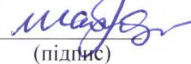
РОБОЧА ПРОГРАМА
**Нормативно-правова база архітектурно-
містобудівної діяльності**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

 Савченко О.В.
(підпис) (прізвище та ініціали)

« 1 » 09 20 25 р.

Розробник (-и): Шабардіна Ю.В., доцент, к.е.н., доцент
(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь і вчене звання) (підпис)

Робочу програму навчальної дисципліни обговорено на засіданні кафедри архітектури та дизайну
(назва кафедри)

Протокол від « 1 » вересня 2025р. № 12

Узгоджено з гарантом освітньої програми: Савченко О.В.
(підпис) (прізвище та ініціали)

1. Загальна інформація про дисципліну.

Тип дисципліни	Обов'язкова дисципліна професійного циклу ОК-27
Мова викладання	українська
Рік навчання та семестр	4 курс 8 семестр Освітньо-професійна програма першого бакалаврського рівня – Архітектура та містобудування
Викладач (-і)	Шабардіна Юлія Володимирівна, к.е.н., доцент кафедри архітектури та дизайну
Профайл викладача (-ів)	https://kpcb.stu.cn.ua/sost-kaf/shabardina-yuliya-volodymyrivna/
Контакти викладача	E-mail: shabardina@stu.cn.ua

1. Анотація курсу.

Основним завданням вивчення дисципліни є отримання знань щодо основних принципів та завдань правового регулювання архітектурно-містобудівної діяльності, розуміння процедури надання дозвільних документів у сфері архітектурно-містобудівної діяльності, оволодіння навичками ефективного пошуку інформації у відкритих джерелах даних та аналізу отриманої інформації.

Реалізація основного завдання передбачає:

- визначення змісту нормативно-правової бази архітектурно-містобудівної діяльності;
- ідентифікація суб'єктів архітектурно-містобудівної діяльності та встановлення їх правового статусу;
- дослідження основ нормативно-правового регулювання планування території України та її частин;
- вивчення правових основ здійснення архітектурно-містобудівної діяльності;
- дослідження правового регулювання проектування в архітектурно-містобудівній діяльності;
- вивчення основ правового регулювання підготовчих та будівельних робіт;
- аналіз процесу регулювання прийняття в експлуатацію закінченого будівництвом об'єкта;
- дослідження правових основ контрольних процедур у сфері архітектурно-містобудівної діяльності;
- визначення особливостей договірних та інвестиційних відносин у сфері містобудування;
- аналіз юридичної відповідальності у сфері містобудування;
- дослідження правових механізмів забезпечення захисту прав фізичних та юридичних осіб у сфері містобудування.

2. Мета та цілі курсу.

Метою вивчення дисципліни "Нормативно-правова база архітектурно-містобудівної діяльності" є формування у майбутніх архітекторів системи базових знань з питань правового регулювання планування та забудови територій, а також набуття вмінь щодо визначення прав, обов'язків і відповідальності суб'єктів містобудівної діяльності.

Загальні та фахові компетентності, які повинні одержати слухачі курсу:

ЗК01 – Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;

ЗК02 – Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми;

СК04 – Здатність дотримуватися вимог законодавства, будівельних норм, стандартів і правил, технічних регламентів, інших нормативних документів у сферах містобудування та архітектури при здійсненні нового будівництва, реконструкції, реставрації та капітального ремонту будівель і споруд;

СК18 – Усвідомлення теоретичних основ архітектури будівель і споруд, основ реконструкції, реставрації архітектурних об'єктів та здатність застосовувати їх для розв'язання складних спеціалізованих задач.

3. Результати навчання.

Програмні результати навчання згідно з освітньо-професійною програмою:

ПРН02 – Знати основні засади та принципи архітектурно-містобудівної діяльності;

ПРН04 – Оцінювати фактори і вимоги, що визначають передумови архітектурно-містобудівного проектування;

ПРН6 – Збирати, аналізувати й оцінювати інформацію з різних джерел, необхідну для прийняття обґрунтованих проектних архітектурно-містобудівних рішень;

ПРН8 – Знати нормативну базу архітектурно-містобудівного проектування;

ПРН15 – Забезпечувати дотримання санітарно-гігієнічних, інженерно-технічних, економічних, безпекових нормативних вимог в архітектурно-містобудівному проектуванні.

4. Пререквізити.

Вивчення дисципліни "Нормативно-правова база архітектурно-містобудівної діяльності" базується на знаннях з таких дисциплін, які вивчалися раніше:

– "Основи архітектурного проектування";

– "Основи теорії споруд";

– "Архітектурні конструкції";

– "Основи містобудування та урбаністика";

– "Реконструкція будівель і споруд та ревіталізація середовища".

5. Обсяг курсу.

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	16
Семінарські заняття	14
Самостійна робота	60
Індивідуальне завдання – розрахунково-графічна робота	
Всього кредитів – <i>вказати кількість кредитів</i>	3

Лекції проводяться у дистанційному режимі, семінарські заняття та залік – у змішаному режимі за допомогою програми Microsoft Teams (за посиланням https://teams.microsoft.com/l/meetup-join/19%3aA0ILX7WbZWmSScsmMt_3c7K0tkIK9O-FG7voisE16A1%40thread.tacv2/1704821142723?context=%7b%22Tid%22%3a%2233c7147e-9374-4a05-a175-43367185b3f7%22%2c%22Oid%22%3a%2282bd16b0-7e12-4133-a27c-75cbd49d8459%22%7d)

Посилання на розміщення освітнього компоненту на навчальній платформі Moodle <https://eln.stu.cn.ua/course/view.php?id=7102>

6. Тематика курсу.

Змістовний модуль 1. Нормативно-правова база планування та проектування архітектурно-містобудівної діяльності в Україні

Тема 1. Загальні поняття про нормативну базу архітектурно-містобудівної діяльності України

Структура нормативної бази архітектурно-містобудівної діяльності України. Позначення документів в архітектурно-містобудівній діяльності. Гармонізація нормативної бази України з міжнародними стандартами та нормативною базою Європейського Союзу.

Тема 2. Планування і забудова територій

Загальні поняття про планування і забудову територій. Планування територій на державному, регіональному та місцевому рівнях. Містобудівний кадастр. Містобудівний моніторинг.

Тема 3. Земельні ділянки для будівництва, отримання вихідних даних для забудови

Поняття земельної ділянки. Набуття і реалізація права на землю. Вихідні дані для проектування. Будівельний паспорт забудови земельної ділянки.

Тема 4. Проектування об'єктів будівництва

Склад та зміст проектної документації на будівництво, етапи проектування. Класи наслідків (відповідальності) будівель і споруд. Затвердження (схвалення) та експертиза проектів будівництва. Професійна атестація виконавців робіт (послуг), пов'язаних із створенням об'єктів архітектури. Вишукування для будівництва. Енергетичний паспорт будівлі.

Змістовний модуль 2. Законодавчі аспекти реалізації проектів в архітектурно-містобудівній діяльності

Тема 5. Виконання будівельних робіт

Право на виконання будівельних робіт. Авторський та технічний нагляд. Способи будівництва. Договір підряду. Контроль якості виконання будівельних робіт та ведення виконавчої документації. Підтвердження відповідності будівельних виробів, будівель та споруд.

Тема 6. Прийняття в експлуатацію та експлуатація будівель та споруд

Прийняття в експлуатацію закінчених будівництвом об'єктів. Державна реєстрація прав власності на об'єкти будівництва. Сертифікація енергетичної ефективності. Експлуатація будівель та споруд. Огляд, обстеження та паспортизація об'єктів. Тимчасові споруди для провадження підприємницької діяльності.

Тема 7. Державний архітектурно-будівельний контроль та нагляд. Відповідальність за правопорушення у сфері містобудівної діяльності

Державний архітектурно-будівельний контроль. Державний архітектурно-будівельний

нагляд. Відповідальність за правопорушення у сфері містобудівної діяльності. Порядок накладення штрафів за правопорушення у сфері містобудівної діяльності.

Тема 8. Європейський досвід регулювання містобудівної діяльності

Загальні риси європейської практики провадження містобудування. Досвід Республіки Польща. Німецька модель містобудування. Французька модель управління містобудівної діяльності. Регулювання містобудівної діяльності у Великобританії.

7. Система оцінювання та вимоги

<p>Загальна система оцінювання курсу</p>	<p>Оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється відповідно до «Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань студентів національного університету "Чернігівська політехніка"», погодженого вченою радою та затвердженого наказом ректора.</p> <p>З дисципліни здобувач може набрати до 80% підсумкової оцінки за виконання всіх видів робіт, що виконуються протягом семестру і до 20% підсумкової оцінки – на заліку.</p> <p>Поточний контроль проводиться шляхом спілкування зі здобувачами під час семінарських занять та тестування після кожної теми курсу. Бали, які отримав здобувач за результатами активності на семінарських заняттях, тестування та за РГР, складають оцінку поточного контролю, яка фіксується в журналі оцінок в системі управління навчанням MOODLE і доступна ЗВО протягом семестру.</p> <p>Семестровий контроль у вигляді диференційованого заліку проводиться на заліковому тижні шляхом тестування по всім темам дисципліни (20 балів максимум).</p> <p>Оцінка за результатами вивчення дисципліни формується шляхом додавання підсумкових результатів поточного контролю до залікової оцінки. Ті здобувачі, які не виконали всі обов'язкові види робіт та за результатами роботи в семестрі набрали менше 40 балів, мають пройти повторний курс вивчення дисципліни.</p> <p>Складання заліку є обов'язковим елементом підсумкового контролю знань для ЗВО.</p> <p>Повторне складання заліку з метою підвищення позитивної оцінки не дозволяється.</p>
<p>Вимоги до РГР</p>	<p>На оцінку за розрахунково-графічну роботу впливають:</p> <ul style="list-style-type: none"> – якість виконання РГР; – компетентність і володіння основним матеріалом дисципліни здобувачем під час захисту. <p>Якщо здобувач подав на захист не самостійно виконану роботу, про що свідчить його некомпетентність у рішеннях і тексті, він не допускається до заліку. Для запобігання академзаборгованості, РГР має бути перероблено.</p> <p><i>Робота оцінюється за 20-бальною системою</i>, виходячи із рівня виконання, змісту доповіді під час захисту та відповідей здобувача на запитання викладача.</p> <p>19 – 20 балів – робота виконана в повному обсязі без помилок, оформлена відповідно до існуючих стандартів з оформлення подібних робіт і здана в установлений термін; під час захисту здобувач продемонстрував глибоке володіння теоретичним матеріалом, чітко та аргументовано відповів на поставлені запитання.</p>

	<p>13 – 18 балів - робота виконана в повному обсязі, здана в установлений термін, але в роботі є незначні помилки, що не впливають суттєво на кінцеві результати, або є незначні недоліки в оформленні роботи, деякі стилістичні та граматичні помилки; під час захисту здобувач продемонстрував добре володіння теоретичним матеріалом, відповів на поставлені запитання.</p> <p>7 – 12 балів – робота виконана в повному обсязі, здана в установлений термін, але є окремі помилки, що впливають на кінцеві результати, присутні окремі вади в оформленні, стилістичні та граматичні помилки; під час захисту здобувач продемонстрував мінімально необхідно володіння теоретичним матеріалом, не дуже чітко та аргументовано відповів на поставлені запитання (або відповів не на всі запитання).</p> <p>0 – 6 балів – робота виконана в неповному обсязі, з грубими помилками без дотримання встановлених вимог щодо оформлення подібних робіт, без дотримання встановлених термінів здачі роботи.</p>
<p align="center">Семінарські заняття</p>	<p>Робота на семінарському занятті оцінюється у балах за наступними критеріями:</p> <p>5 балів – здобувач у повному обсязі опрацював програмний матеріал, основну і додаткову літературу, має глибокі й міцні знання, упевнено оперує набутими знаннями у вирішенні завдань, робить аргументовані висновки, може вільно висловлювати власні судження і переконувати інших, здатний презентувати власне розуміння питання.</p> <p>4 бали – здобувач володіє навчальним матеріалом, формулює нескладні висновки, може узагальнювати набуті знання і частково застосовувати їх у вирішенні завдань, аргументація на достатньому рівні.</p> <p>3 бали – здобувач загалом самостійно відтворює програмний матеріал, може дати стисло характеристику питання, але у викладеному матеріалі є істотні прогалини, є певні неточності як у відтворенні матеріалу, так і у висновках, аргументація низька, використання набутих знань у вирішенні завдань на низькому рівні.</p> <p>1-2 бали – здобувач за допомогою викладача намагається відтворити матеріал, але відповідь неточна, неповна, головний зміст матеріалу не розкрито, аргументація та власне розуміння питання майже відсутні; здобувач із помітними труднощами використовує певні знання у вирішенні завдань.</p> <p>0 балів – здобувач не готовий до семінарського заняття.</p> <p><i>Максимально можлива кількість балів, які можна отримати за всі семінарські заняття становить 35 балів (7 занять * 5 балів).</i></p> <p>Після кожного семінарського заняття курсу передбачено проходження поточного тестування з відповідної теми.</p> <p><i>Максимальна кількість балів, які можна отримати за тестування протягом семестру становить 25 балів.</i></p>
<p align="center">Умови допуску до підсумкового контролю</p>	<p>У випадку, якщо здобувач вищої освіти протягом семестру не виконав у повному обсязі всіх видів навчальної</p>

	роботи, має невідпрацьовані семінарські заняття або не набрав мінімально необхідну кількість балів (40 балів), то він не допускається до складання диференційованого заліку під час семестрового контролю, але має право ліквідувати академічну заборгованість у порядку, передбаченому в розділі 6 «Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Національного університету «Чернігівська політехніка», затвердженого вченою радою НУ «Чернігівська політехніка» (протокол № 6 від 31.08.2020 р.) та введеного в дію наказом ректора від 31.08.2020 р. №26.
--	--

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Модуль за тематичним планом дисципліни та форма контролю		Кількість балів
Змістовий модуль 1. Нормативно-правова база планування та проєктування архітектурно-містобудівної діяльності в Україні		0...32
1	Загальні поняття про нормативну базу архітектурно-містобудівної діяльності України Тест 1	0...5 0...3
2	Планування і забудова територій Тест 2	0...5 0...3
3	Земельні ділянки для будівництва, отримання вихідних даних для забудови Тест 3	0...5 0...3
4	Проектування об'єктів будівництва Тест 4	0...5 0...3
Змістовий модуль 2. Законодавчі аспекти реалізації проєктів в архітектурно-містобудівній діяльності		0...28
5	Виконання будівельних робіт Тест 5	0...5 0...3
6	Прийняття в експлуатацію та експлуатація будівель та споруд Тест 6	0...5 0...3
7	Державний архітектурно-будівельний контроль та нагляд. Відповідальність за правопорушення у сфері містобудівної діяльності Тест 7	0...5 0...3
8	Європейський досвід регулювання містобудівної діяльності Тест 8	0...4
Розрахунково-графічна робота		0...20
Усього поточний і проміжний модульний контроль		0...80
Семестровий контроль (диференційований залік)		0...20
Разом		0...100

Шкала оцінювання результатів навчання

Оцінка в балах	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для диференційованого заліку
90-100	A (відмінно)	відмінно

82-89	B (<i>дуже добре</i>)	добре
75-81	C (<i>добре</i>)	
66-74	D (<i>задовільно</i>)	задовільно
60-65	E (<i>достатньо</i>)	
0-59	FX (<i>незадовільно</i>)	незадовільно з можливістю повторного складання

8. Політики курсу.

До загальної політики курсу відноситься дотримання принципів відвідування занять у відповідності до затвердженого розкладу, а також вільного відвідування лекційних занять для осіб, які отримали на це дозвіл відповідно до [«Порядку надання дозволу на вільне відвідування занять здобувачам вищої освіти НУ «Чернігівська політехніка»»](#). Запорукою успішного вивчення дисципліни є активність та залучення під час проведення семінарських занять. Консультації відбуваються в дистанційному і змішаному форматах в аудиторіях університету у відповідності до затвердженого розкладу.

Політика заохочень та стягнень

За результатами навчальної, наукової або організаційної діяльності здобувачі вищої освіти за даною дисципліною можуть отримати додаткові бали – до 10 балів, у залежності від вагомості досягнень. Види позанавчальної діяльності, за якими здобувачі вищої освіти заохочуються додатковою кількістю балів: участь у міжнародних проектах, наукові дослідження, тези, участь у науково-практичних конференціях, винаходи, патенти, авторські свідоцтва за напрямами курсу.

Політика академічної доброчесності

Академічна доброчесність повинна бути забезпечена під час проходження даного курсу, зокрема при виконанні розрахунково-графічної роботи (принципи описані у [Кодексі академічної доброчесності НУ «Чернігівська політехніка»](#)). Академічний плагіат, фабрикація та фальсифікація, обман при написанні РГР, списування під час проміжного та підсумкового контролів, підказки вважаються проявами академічної недоброчесності. Заборонено використовувати технології ШІ під час написання розрахунково-графічної роботи та складання заліку. Від усіх слухачів курсу очікується дотримання академічної доброчесності у зазначених вище моментах. До здобувачів вищої освіти, у яких було виявлено порушення академічної доброчесності, застосовуються різноманітні дисциплінарні заходи (включаючи повторне проходження певних етапів, відрахування з Університету, позбавлення академічної стипендії).

Правила перезарахування кредитів

Кредити, отримані в інших закладах вищої освіти, а також результати навчання у неформальній та/або інформальній освіті, можуть бути перезараховані у відповідності до положення [«Порядок визначення академічної різниці та перезарахування навчальних дисциплін у НУ «Чернігівська політехніка»»](#). Визнання результатів навчання у неформальній освіті розповсюджується на окремі змістовні теми дисципліни.

9. Рекомендована література.

Основна:

- 1 Земельний кодекс України: Кодекс України від 25.10.2001 р. № 2768-III. Відомості Верховної Ради України. 2002. № 3-4. Ст. 27.
- 2 Водний кодекс України: Кодекс України від 06.06.1995 р. № 213/95-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1995. № 24. Ст. 189.
- 3 Цивільний кодекс України: Кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 40-44. Ст. 356.
- 4 Господарський кодекс України: Кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 18. № 19-20, № 21-22. Ст. 144.
- 5 Кодекс України про адміністративні правопорушення: Кодекс Української РСР від 07.12.1984

р. № 8073-Х. Відомості Верховної Ради Української РСР. 1984. Додаток до № 51. Ст. 1122.

6 Про основи містобудування: Закон України від 16.11.1992 р. № 2780-ХІІ. Відомості Верховної Ради України. 1992. № 52. Ст. 683.

7 Про регулювання містобудівної діяльності: Закон України від 17.02.2011 р. № 3038-VI. Відомості Верховної Ради України. 2011. № 34. Ст. 343.

8 Про архітектурну діяльність: Закон України від 20.05.1999 р. № 687-XIV. Відомості Верховної Ради України. 1999. № 31. Ст. 246.

9 Про Генеральну схему планування території України: Закон України від 07.02.2002 р. № 3059-III. Відомості Верховної Ради України. 2002. № 30. Ст. 204.

10 Про благоустрій населених пунктів: Закон України від 06.09.2005 р. № 2807-IV. Відомості Верховної Ради України. 2005. № 49. Ст. 527.

11 Державні будівельні норми України

12 Бевзенко Володимир, Сусак Марина Публічне будівельне право України : Практичний посібник. Видання друге, змінене і доповнене. Київ : ВД «Дакор», 2024. 578 с.

13 Корнійчук О. І., Алексієвець В. І. Нормативна база будівництва : навчальний посібник / О.І. Корнійчук, В.І. Алексієвець. – Рівне : Волин. береги, 2019. – 136 с.

14 Криштоп Т., Рись Р., Кошелюк Л. Посібник з питань просторового планування для уповноважених органів містобудування та архітектури об'єднаних територіальних громад. Електронний ресурс: <https://decentralization.ua/uploads/library/file/347/1.pdf>

15 Довідник з відбудови міст / А. Ахмедова, А. Бабак, К. Бухаріна та ін. ; упоряд.: М. Головка, А. Дзеблук, А. Мацьоха, О. Мельник. – Київ : Урбанина, 2023. – 398 с.

16 Сім, Д. М'яке місто. Щільність забудови для щоденного життя : пер. з англ. / Д. Сім. – Київ : ArtHuss, 2023. – 235 с.

Інтернет джерела

Верховна Рада України - <http://rada.gov.ua>

Сайт Президента України - <http://www.president.gov.ua>

Urban legal frameworks | Urban and Cities Platform - <https://plataformaurbana.cepal.org/en/action-areas/urban-legal-frameworks>